

Beslisnota voor de raad

Datum 25 april 2023

Openbaar

Onderwerp Afspraken passend onderwijs en jeugdhulp 2023-2028
Versienummer 2

Portefeuillehouder M.W.J. van Willigen
Informant Jan-Willem Dollekamp
Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon (038) 498 4116
Email JW.Dollekamp@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 1.3.1 We versterken de eigen kracht en samenkracht van kinderen, jongeren en ouders/verzorgers zelf en het opvoedklimaat rond gezinnen, in wijken en op scholen in Zwolle

Begroting wijzigen Nee
Dekking ten laste van nvt

Bijlagen

1. (Nieuw) deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp*
2. (Oud) deel 1 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp*
3. Reactie schoolbesturen d.d. 20 maart 2023 op concept nieuwe deel 2
4. Advies Participatieraad d.d. 12 april 2023 bij concept nieuw deel 2
5. Reactie college B&W d.d. 25 april 2023 op advies Participatieraad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 In te stemmen met het nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* voor de periode 2023-2028.

Datum 25 april 2023

Toelichting op het voorstel

Inleiding

In 2017 hebben de schoolbesturen Primair en Voortgezet Onderwijs en de gemeenteraad de *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* vastgesteld. De agenda bestond uit deel 1 – visie en uitgangspunten – en deel 2 – doen en leren – waarin de agenda voor de eerste jaren was uitgewerkt. De voortgang van de samenwerking is in 2021 geëvalueerd in de *Tussenevaluatie Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp*.

Vervolgens is in gesprek met de schoolbesturen voor Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs gesproken over een vervolgaanpak. Dit heeft geresulteerd in een concept nieuw deel 2 voor de periode 2023-2028. Dit is besproken in het LEA overleg van 15 januari en 5 april 2023. Daarnaast heeft Participatieraad Zwolle advies uitgebracht bij het nieuwe deel 2 (bijlage). Op basis daarvan is bijgaande definitieve versie tot stand gekomen (bijlage). Wij stellen u voor dit nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* vast te stellen.

Met het nieuwe deel 2 geven we invulling aan thema 2 uit de *Strategische Onderwijsagenda*: 'een passende onderwijsplek voor ieder kind'. De verantwoording van het nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* zal dan ook onderdeel zijn van de uitvoeringsagenda bij de *Strategische Onderwijsagenda*. Wij voeren het nieuwe deel 2 uit in lijn met het oude deel 1 (bijlage) waarin de gedeelde visie van schoolbesturen Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs en gemeente op de samenwerking tussen passend onderwijs en ondersteuning sociaal domein/jeugdhulp is verwoord. Die visie geeft richting aan de uitvoering, bijvoorbeeld in de ondersteuningsteams op school, de inzet van THINK op school en het programma *Samen voor een stevige basis*. De visie is daarom ook leidend voor de vervolgagenda voor 2023-2026. Het nieuwe deel 2 begint daarom met een samenvatting daarvan.

Beoogd effect

Met dit nieuwe deel 2 beogen we de ingezette beweging door te zetten, door samen met het onderwijs bij ondersteuningsvragen van leerlingen (en ouders) te werken aan:

- zo normaal mogelijke oplossingen bij ervaren problemen bij opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van kinderen en jongeren tot 18 jaar;
- zo dicht bij de normale leefomgeving van kinderen, jongeren en ouders;
- in een samenhangende aanpak met de wisselwerking met andere omgevingen, met name thuis.

Dit zal naar verwachting leiden tot betere oplossingen en ook het voorkomen van onnodig beroep op individuele specialistische jeugdhulp en/of speciale vormen van onderwijs en draagt daarmee bij aan de bewegingen van de Hervormingsagenda sociaal domein. Daarnaast is deze focus bij de onverminderd hoge druk op speciaal onderwijs en op specialistische ondersteuning/jeugdhulp ook heel hard nodig om ervoor te zorgen dat die in voldoende mate beschikbaar blijven voor degenen die dit écht nodig hebben.

Argumenten

1.1 Met het nieuwe deel 2 bouwen we verder met de evaluatiepunten uit de vorige periode

In de tussenevaluatie van de *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* leverde een aantal aandachtspunten op voor het vervolg (zie: [Document Zwolle - 1. Tussenevaluatie Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp.docx](#) - iBabs RIS (bestuurlijkeinformatie.nl)).

Datum 25 april 2023

We hebben ingezet op een andere aanpak van thuiszittersproblematiek, met onder meer een onderwijs-zorg-arrangement met de Ambelt als uitkomst. School en Sociaal Wijkteam werken samen in een ondersteuningsteam (OT). Met THINK op school ondersteunen we duurzaam de veerkracht en weerbaarheid van jongeren en werken we aan preventie. We werken toe naar versterking ondersteuning bij dyslexie op school. En we hebben ingezet op aanpassender ondersteuning voor hoogbegaafde kinderen en jongeren in het onderwijs. Ten slotte zijn we gestart met een verdieping van de samenwerking in het programma *Samen voor een stevig basis*, gericht op versterking van de sociale basis in en met het onderwijs.

In de afgelopen periode is meer vertrouwen en samenwerking ontstaan rondom passend onderwijs en jeugdhulp. Er is frequent overleg. Binnen de samenwerking viel een aantal zaken op:

1. Gemeente en onderwijs werken lokaal steeds beter samen. Tegelijk is er een zekere mate van afhankelijkheid van afstemming in de regio (bijvoorbeeld: OT in de Zwolse VO scholen werken ook voor jongeren uit andere gemeenten, jeugdhulp wordt regionaal gecontracteerd);
2. Met het gezamenlijk financieren van de OT en de opdracht om te werken aan preventie en integrale afweging is een belangrijke stap gemaakt. De manier van werken is steeds meer bekend. Tegelijk lopen de OT nog wel eens aan tegen een lage urgentie als het gaat om samenwerken aan andere oplossingen en aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs. Door eigen inzet vanuit SWT Zwolle op scholen en – zo nodig – snel schakelen met jeugdhulp is de route via de huisarts minder vaak nodig.
3. Er is nog veel gebruik van ‘oude taal’ en ‘oude handelingspraktijken’. Er wordt gesproken over doorverwijzen, hulp en zorg. Terwijl de taal van transformatie meer is: ondersteuning, luisteren, ‘present zijn’. ‘Zorgen dat in plaats van zorgen voor’, één van de bewegingen die centraal staan in de Hervormingsagenda sociaal domein. De komende periode zal het normaliseren (opdracht Jeugdwet) op verschillende manieren verder uitgewerkt moeten worden;
4. De *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* en de *Hervormingsagenda sociaal domein* beogen een richting en een beweging in te zetten. Toch lijkt de focus van de samenwerking vaak vooral gericht te zijn op het opstarten van nieuwe projecten. De komende tijd zal meer aandacht zijn voor het uitzetten en gezamenlijk gaan voor een ontwikkelrichting die niet alleen leidt tot experimenteren met nieuwe praktijken, maar ook tot het in lijn daarmee realiseren van duurzame nieuwe praktijken in passend onderwijs en jeugdhulp.
5. De samenwerking is soms nog sterk gericht op de inzet van jeugdhulp. Maar in veel gevallen weten we dat jeugdhulp voor de hand lijkt te liggen, maar schuldhelp en/of participatie binnen een gezin of ondersteuning van ouders soms een betere oplossing is om ervaren problemen van kinderen, jongeren en/of ouders op te lossen. Daarop willen we de komende tijd meer gaan sturen.

In het voorliggende nieuwe deel 2 zijn deze aandachtspunten verwerkt.

1.2 Nieuw deel 2 is totstandgekomen in samenspraak met schoolbesturen en Participatiraad Zwolle

Op 20 maart 2023 is een nadere reactie ontvangen van de schoolbesturen Primair en Voortgezet Onderwijs in Zwolle op het concept nieuw deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp*. Deze reactie is besproken in het Lokale Educatieve Agenda (LEA) overleg van 5 april 2023. De uitkomsten daarvan zijn verwerkt in de voorliggende, definitieve versie van het nieuwe deel 2. De belangrijkste aanpassingen zijn:

- De toevoeging van afspraak 7: het optellen van een richtlijn voor ondersteuningsteams op school;
- Een aangepaste formulering van afspraak 12: verbetering van de omgang met angstklachten bij leerlingen op scholen Voortgezet Onderwijs;

Datum 25 april 2023

- Een aanscherping van afspraak 26: de bestuurlijke rollen en verantwoordelijkheden van respectievelijk het LEA overleg, de bestuurlijke trekkers van thema's uit de Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp en de eigen bestuurlijke verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeente voor de uitvoering daarvan in hun eigen organisatie zijn verduidelijkt;
- Toevoeging van een procesafspraken aan afspraak 30: schoolbesturen en gemeente vragen advies aan Samenwerkingsverband passend onderwijs 2305 (regio Zwolle) over optimale inzet van beschikbare financiële middelen voor passend onderwijs.

De volledige reactie van de schoolbesturen is ter informatie toegevoegd (bijlage).

Op 12 april 2023 heeft Participatieraad Zwolle een advies uitgebracht bij het nieuwe deel 2 (bijlage). De adviezen worden betrokken bij de verdere uitwerking en uitvoering van het nieuwe deel 2.

Samenvattend zijn belangrijke punten uit het advies van Participatieraad Zwolle:

- Participatieraad Zwolle is positief over de gemaakte afspraken met het onderwijs en steunt de inzet van schoolbesturen en gemeente om samen in te zetten op een preventieve aanpak en daarmee onnodig beroep op specialistische jeugdhulp te voorkomen. Dit geldt ook voor de inzet om bij problemen zoveel mogelijk te blijven normaliseren en problemen daar op te lossen waar ze spelen.
- De Participatieraad doet geen concrete voorstellen voor aanpassing van de afspraken met de schoolbesturen voor de periode 2023-2028. Het advies heeft dan ook niet geleid tot tekstuele wijzigingen.
- Wel geeft Participatieraad Zwolle een groot aantal zinvolle aandachtspunten mee voor de verdere uitwerking en uitvoering van de agenda. Die gaan onder meer over het benutten van ruimte in wet- en regelgeving om maatwerk te kunnen (blijven) bieden, de betrokkenheid van en informatie aan ouders, het belang van een positief opvoedklimaat en het bevorderen van inclusie, het belang van maatwerk bij inzet van groepsgerichte aanpakken, de gevolgen van prestatiedruk in de maatschappij en op school, de verdere ontwikkeling van ondersteuningsteams op school en onderwijs en ondersteuning voor nieuwkomers. Wij hebben besloten om de aandachtspunten over te nemen en te bespreken met de schoolbesturen.

We betrekken de aandachtspunten van Participatieraad Zwolle bij de uitvoering van de gemaakte afspraken met de schoolbesturen. Afgesproken is om jaarlijks een gesprek met de Participatieraad te hebben over de voortgang.

Het advies en de volledige reactie namens het college van B&W op dit advies zijn ter informatie toegevoegd.

1.3 Met nieuw deel 2 borgen versterken we de samenwerking passend onderwijs en sociaal domein/jeugdhulp

In het nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* sluiten we aan op wat in de afgelopen periode is ontwikkeld (zie de bijlage bij het nieuwe deel 2) en spreken we met de schoolbesturen af wat we komende jaren verder willen ontwikkelen, met als overkoepelend doel om zo normaal mogelijke oplossingen te vinden bij ondersteuningsvragen, die zo dicht mogelijk bij de leefomgeving van kinderen, jongeren en ouders te bieden, met school en thuis in verbinding. In voorkomende gevallen schakelen we daarbij zo nodig specialistische hulp in, waarbij we steeds goed kijken naar de wisselwerking tussen kind/jeugdige en de omgeving (op school, thuis). We werken daarmee in en met het onderwijs aan het versterken van de sociale basis, waardoor naar verwachting onnodig beroep op specialistische jeugdhulp kan worden voorkomen. Die blijft dan beschikbaar voor kinderen, jongeren en ouders die dit echt nodig hebben.

Datum 25 april 2023

Risico's

1. Niet alle ambities kunnen worden gerealiseerd.

In het LEA overleg van 5 april 2023 hebben de schoolbesturen de gezamenlijke ambities nogmaals onderschreven, maar ook de vraag opgeworpen die in de periode 2023-2028 allemaal gerealiseerd kunnen worden, gegeven de beschikbare tijd en middelen. Daarom hebben schoolbesturen en gemeente afgesproken om voor de thema's van de *Strategische Onderwijsagenda* vóór 1 juni 2023 een nadere prioritering aan te geven, zodat de onderwerpen die er voor onderwijs en gemeente het meest toe doen met voorrang kunnen worden opgepakt. Dit geldt dus ook voor thema 2 – een passende onderwijsplek voor iedereen – waarvan het voorliggende nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* een uitwerking is. Die nadere prioritering wordt verwerkt in de uitvoeringsagenda bij de *Strategische Onderwijsagenda* en ter bespreking en vaststelling voorgelegd aan de LEA van 15 juni 2023.

Financiën

In het nieuwe deel 2 is expliciet opgenomen dat schoolbesturen en gemeente voor het realiseren van deze agenda in de periode 2023-2026 gebruik maken van de financiële middelen die beschikbaar zijn voor passend onderwijs (aan de kant van de schoolbesturen) en voor opvoedingsondersteuning en jeugdhulp (aan de kant van de gemeente). Dit vanuit het doel om door versterking van samenhang en samenwerking tussen passend onderwijs en sociaal domein/jeugdhulp onnodig beroep specialistische vormen van onderwijs en maatschappelijke ondersteuning te voorkomen en daarmee ook te besparen op de structurele uitgaven voor die doelen. Als nadere uitwerking van onderdelen van het nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda* leidt tot een investeringsvraag waarin binnen deze financiële kaders niet of pas op langere termijn kan worden voorzien, vindt hierover zo nodig apart besluitvorming door schoolbesturen en/of gemeente plaats. Ook deze afspraak is in het nieuwe deel 2 vastgelegd om over en weer helderheid te geven over de financiële verhoudingen en onrealistische verwachtingen te voorkomen.

Communicatie

Het nieuwe deel 2 is tot stand gekomen door gesprekken met Primair en Voortgezet Onderwijs in Zwolle.

Vervolg

Met het nieuwe deel 2 *Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp* geven we invulling aan thema 2 – een passende onderwijsplek voor ieder kind – uit de *Strategische Onderwijsagenda* voor de periode 2023-2026. Met schoolbesturen en overige betrokken partners in het onderwijs en sociaal domein maken we nadere afspraken over de planning en uitvoering die we vastleggen in de uitvoeringsagenda bij de *Strategische Onderwijsagenda*.

Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

Datum 25 april 2023

secretaris, Dick Emmer